

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1	
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	7
<i>Кікало Ліна Василівна, Поляк Юліана Іванівна,</i> ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ	7
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i> <i>Матей Євгенія Василівна,</i> ЗДОРОВ'Я ЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ (В УМОВАХ СЕНСОРНОЇ КІМНАТИ)	11
<i>Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна</i>	
<i>Огар Наталія Василівна,</i> ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	15
<i>Науковий керівник: Атрощенко Тетяна Олександрівна</i> <i>Сокурєнко Дар'я Федорівна,</i> ВПЛИВ МОВЛЕННЄВОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК АКТИВНОГО СЛОВНИКА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	18
<i>Науковий керівник: Шевченко Юлія Михайлівна</i>	
<i>Субота Богдана Юрійвна,</i> ОСОБИСТІСНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	21
<i>Науковий керівник: Атрощенко Тетяна Олександрівна</i>	
<i>Царван Катерина,</i> РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	24
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i>	
НАПРЯМ 2	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ	29
<i>Бабідорич Тетяна Володимирівна,</i> РОЗВИТОК СЛУХОВОГО СПРИЙМАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	29
<i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	
<i>Данкович Леся Василівна,</i> МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ ФАХІВЦІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗДО	32
<i>Науковий керівник: Вовчок Вікторія Михайлівна</i> <i>Диусь Каріна Іванівна,</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	35
<i>Науковий керівник: Чекан Оксана Іванівна</i>	

Таким чином, міждисциплінарна взаємодія виступає важливим чинником створення ефективного інклюзивного середовища, забезпечує реалізацію індивідуального підходу до кожної дитини та сприяє її повноцінному розвитку і включенню в суспільство.

Література:

1. Взаємодія закладу освіти з родинами дітей з особливими освітніми потребами // Науковий журнал. 2025. № 2756.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р.
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 р.
4. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України, 2021.
5. Загутіна Ю. М., Візер О. М., Денисюк І. О. Міждисциплінарна співпраця спеціалістів у створенні інклюзивного освітнього простору. 2024.

*Диусь Каріна Іванівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Науковий керівник: Чекан Оксана Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево*

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема формування комунікації у дітей з розладами аутистичного спектру (РАС) є однією з провідних у сучасній логопедії та спеціальній педагогіці. Збільшення кількості дітей із зазначеними порушеннями актуалізує необхідність удосконалення науково обґрунтованих підходів до їхнього розвитку та навчання. Особливо значущим є молодший дошкільний вік, у межах якого відбувається становлення базових форм взаємодії з оточенням [3, с. 45].

Комунікація виступає складним психолого-педагогічним феноменом, що охоплює як мовленнєві, так і невербальні засоби взаємодії. У дітей з РАС спостерігаються системні порушення цього процесу, що проявляються у зниженні потреби у спілкуванні, труднощах встановлення контакту та недостатній сформованості соціальної взаємодії [7]. Такі діти часто уникають зорового контакту, рідко використовують жести, мають обмежене розуміння зверненого мовлення.

Комунікативні труднощі мають комплексний характер і охоплюють як мовленнєві, так і соціально-поведінкові аспекти розвитку, що ускладнює процес встановлення ефективної взаємодії з оточенням [9].

Характерною особливістю є недостатній розвиток комунікативної функції мовлення. Навіть за наявності окремих мовленнєвих навичок дитина може не використовувати їх у реальних ситуаціях спілкування. Мовлення нерідко має стереотипний характер, супроводжується ехолаліями або використовується без урахування контексту [2].

Важливим аспектом є формування передумов комунікації, серед яких особливе місце посідають спільна увага, наслідування, емоційний контакт і здатність до взаємодії. Недостатній розвиток цих компонентів суттєво ускладнює подальше формування мовлення та соціальної поведінки [1, с. 64].

Ефективність формування комунікації значною мірою залежить від своєчасності корекційного впливу. Раннє втручання сприяє активізації комунікативної діяльності, зменшенню проявів дезадаптивної поведінки та розвитку базових соціальних навичок [5]. Важливою умовою є систематичність і послідовність роботи.

Одним із перспективних напрямів є використання альтернативної та додаткової комунікації. Застосування візуальних засобів, таких як піктограми, картки чи символи, сприяє формуванню здатності до вираження потреб і намірів, що, у свою чергу, позитивно впливає на розвиток мовлення [6]. Такі засоби забезпечують доступність комунікації навіть за відсутності сформованого мовлення.

Важливу роль відіграє організація освітнього середовища, яка має бути структурованою та передбачуваною. Чіткий режим, візуальна підтримка та послідовність дій сприяють зниженню тривожності та полегшують орієнтацію дитини у ситуаціях спілкування [4].

Суттєвим чинником є участь сім'ї у формуванні комунікації. Батьки виступають активними учасниками корекційного процесу, оскільки саме у повсякденній взаємодії дитина має можливість закріплювати набуті навички. Консультативна підтримка батьків дозволяє підвищити ефективність роботи та забезпечити її безперервність [8].

Таким чином, формування комунікації у дітей молодшого дошкільного віку з РАС є складним процесом, що потребує комплексного підходу, індивідуалізації та міждисциплінарної взаємодії. Важливим є поєднання різних методів і засобів, спрямованих на розвиток як мовленнєвих, так і соціальних компонентів комунікації.

Отже, ефективність формування комунікативної діяльності визначається своєчасністю втручання, системністю роботи та залученням усіх учасників освітнього процесу.

Література:

1. Бондар В. І. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. Київ : Либідь, 2018. 368 с.
2. Жук Т. В. Особливості розвитку дітей з аутизмом. Харків : Основа, 2019. 192 с.
3. Колупаєва А. А. Діти з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі. Київ : Педагогічна думка, 2017. 256 с.
4. Логопедія: підручник / за ред. М. К. Шеремет. Київ: Слово, 2020. 672 с.
5. Мартиненко І. В. Рання допомога дітям з порушеннями розвитку. Київ : Каравела, 2016. 320 с.
6. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Київ: Академвидав, 2015. 464с.
7. Синьов В. М. Основи дефектології. Київ : Вища школа, 2014. 312 с.

8. Тарасун В. В. Психолого-педагогічний супровід дітей з аутизмом. Київ : Генеза, 2018. 240 с.

9. Чекан О. І. Формування комунікативної діяльності у дітей з аутизмом : монографія. Київ, 2019. 210 с.

*Ковбаско Катерина Золтанівна,
здобувачка першого(бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Науковий керівник: Барна Христина Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево*

ПАТОЛОГІЯ У ПОРУШЕННІ ТЕМПУ МОВЛЕННЯ

Темп мовлення є однією з ключових характеристик усного мовлення, яка забезпечує його зрозумілість, ритмічність і комунікативну ефективність. У нормі темп мовлення варіюється залежно від віку, ситуації спілкування, емоційного стану, але залишається достатньо контрольованим і узгодженим з іншими компонентами мовлення. Темп мовлення тісно пов'язаний із ритмом мовлення, інтонацією, паузацією, мовленнєвим диханням, загальною моторикою. У нормі темп мовлення є індивідуально варіативним, відповідає змісту висловлювання, забезпечує чіткість і зрозумілість.

Порушення темпу мовлення у дітей є поширеною проблемою, яка може суттєво впливати на формування мовленнєвої діяльності, навчання та соціальну взаємодію. Такі порушення часто поєднуються з іншими мовленнєвими або психофізичними труднощами.

Перші згадки про порушення мовлення, зокрема темпу, зустрічаються ще у працях античних мислителів. Мовлення розглядалося як частина загальної гармонії людини та пов'язували з особливостями характеру і темпераменту. Уже тоді звертали увагу на надмірно швидке або повільне мовлення, але без чіткої класифікації. Темп мовлення залежить від процесів збудження і гальмування та пов'язані з нервовою системою.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>